

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

<p>Predplatná cena : Na celý rok — 4 koruny — hal. Na pol roka — 2 „ — „ Na štvrt roka — 1 „ — „ <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Zodpovedný redaktor : Dr. ALEXANDER ERNSZT, púp. komorník. Majiteľ a vydavateľ : JÁN MOLNÁR.</p>	<p>Redakcia a vydavateľstvo : Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám. Nem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novín, ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasev dľa tarify. Rukopisy sa nazpáť nedávajú.</p>
---	---	--

Kresťanská ľudová strana za práva ľudu.

Medzi najživotnejšie práva ľudu patrí právo vydržiavania ľudových shromaždení. Toto právo v uestivosti držia vrchnosti všetkých vzdelaných štátov Európy. Len liberáli nemajú pochopu o vážnosti tohoto práva a opovažia sa šliapať ho nohami ku potupeniu a zhanobeniu celého Uhorska. Nakoľko liberáli nevšímajú si zákony krajinské a nakoľko nemajú za nič najsvätejšie práva ľudu, dokázali to dostatočne po čas volieb v stolici nitrianskej, prešporskej, trenčianskej, oravskej, šarišskej a po iných miestach.

Za posledných volieb pospolitý ľud pozbavený bol každého práva, krajinské zákony hodené boli medzi staré železo. Proti právam ľudu a zákonom krajinským najnestydatej prehrešovali sa tí úradníci verejnej správy, ktorí dľa svojho povolania a viazani prísahou najsvedomitej mali by ich brániť a zachovávať. V prečinoch proti zákonom najviac vynikali hlavní slúžnovci, podslúžnovci a okresní notári, pod volbami, ani nenakukli do úradných miestnosti. Kortešovali po okresoch ako najposlednejší platení korteši a liberálnych kandidátov vodili a ukazovali z dediny do dediny ako valašskí cigáni medvedov. Medzi tymito divnými zachovávateľmi krajinských zákonov zvláštnych záslh pred jeho najvyššími predstavenými snázil sa zadovažiť si nie priam pochvalne známy:

Velkopolčiansky baša.

Proti voličom kresťanskej ľudovej strany bezúzdne zúrili on pod volbami. Nazdával sa ale,

že z plesnivých hrobov vzkrieseni liberáli, ktorí ak veľkej kosti predhodia mu z toho mástného hrnca a preto chcel bašovať ešte aj po volbách a aby ukázal zuby v prvom rade katolíckemu obecnstvu, zakázal ľudové shromaždenie, ktoré členovia Katolíckej Ľudovej Jednoty 29. júna vydržiavať chceli v obciach Nyitrasárfő a Nagyrippény. Shromaždenia tieto slúžnovskému úradu ako patričnej vrchnosti v svojom čase oznámil duchovný ostrihomského arcibiskupstva a tajomník Katolíckej Ľudovej Jednoty Augustín Gramantik. Shromaždenia tieto veľkopolčiansky baša nedovolil z tej príčiny, že Augustín Gramantik nevedel mu na písme dokázať z čoho žije, aké má zamestnanie, kde stále býva atď.

Velkopolčiansky baša týmto jeho liberalným kúskom zriedkavej slúžnovskej múdrosti v prvom rade hrozne prehrešil sa proti katolíkom, ktorých je desať millionov v Uhorsku. Za druhé dokázal, že jeho znalosť verejných pomerov na veľmi slabých nohách stojí, keď ani to nevie, že Katolícka ľudová Jednota, ktorá má vyše štvrt milliona členov, je najväčší spolk v Uhorsku, nezaobera sa s politikou a cieľom jej je vyučovanie a pozdvihnutie katolíckeho ľudu mravne i hmotne.

Velkopolčiansky baša konečne nepodvrtné svedectvo hlúposti vydal o sebe, keď od príkladného, bezúhonného kňaza ostrihomského arcibiskupstva, aký je Augustín Gramantik, ktorého on osobne zná, opovažil sa žiadať, aby mu na písme dokázal, z čoho žije, čím sa zamestnáva a kde stále býva. Takéto hlúposti od katolíckeho kňaza žiadať môže len človek, ktorého Boh rozumu pozbavil!

Velkopolčiansky baša nezákonným jeho vystupovaním pod voľbami a ešte aj po voľbách zaiste chcel sa zavdačiť ministerpredsedovi Khuenovi. To sa mu ale sotva podarilo, bo pre jeho nezákonné pokračovanie ministerpredsedu Khuena Héderváryho v krajinskom sneme 2. júla ostro interpelloval krajinský vyslanec kresfanskej ľudovej strany

Georg Szmrecsányi.

Interpelláciu túto podávame v nasledujúcom stručnom výfahu:

Georg *Szmrecsányi*: V zasadnutí 21. marca predošlého krajinského snemu ministerpredsedu a ministra pravosudia interpelloval som tým cieľom, aby som pozornosť jejich vyzval na tie nezákonné prostriedky, šliapania zákonov a násilienstva, aké už pred voľbami v trenčianskej stolici föišpán, veľká čiast vrchností verejnej správy, bohužiaľ ešte aj vážna čiastka sudcovského sboru páchali proti voličom a ablegátskym kandidátom opozície. V odôvodnení mojej interpellácie poukázal som na tú okolnosť, že takéto pomery panujú nielen v trenčianskej stolici, lež vo veľkej čiastke hornovidiieckych stolíc. (Výkriky z najkrajnejšej lavej: Všade!) Všade nastal takrečeno stav mimozákonný.

V mojej terajšej interpellácii dokážem, že tento mimozákonný stav v niektorých stranách, na príklad v nitrianskej stolici ešte ani včul neprestal a že tí úradníci verejnej správy, ktorí vystatovali sa slávou veľmi pochybnej hodnoty, že dosiahli skvostných výsledkov, odmrštiac zákon, prekračujúc medze zákonné, ešte aj včul bašikujú a proti opozicionálnemu volebnému obecenstvu pokračujú takým spôsobom, že sa to v kultúrnom štáte ďalej trpeť nemôže. (Hlučné schvalovanie z lavej a najkrajnejšej lavej.)

Predmet mojej interpellácie vysvetlím nasledovne. (Čujme! Čujme!) Augustin Gramantik, kňaz ostrihomského arcibiskupstva, cez viacej rokov duchovným bol stoličného špitála vo Veľkých Topolčanoch, najnovšie ako tajomník Katolíckej Ľudovej Jednoty, hlavnému slúžnemu veľkopolčianskeho okresu oznámil, že v obciach Nyitrasárfő a Nagyrippény 29. júna ľudové shromaždenie chce držať asíce cieľom vysvetlenia doterajšieho účinkovania Katolíckej Ľudovej Jednoty. Na to hlavný slúžny okresu veľkopolčianskeho pod úradnou pečatou a pod

čísлом 3157/1910. vyniesol uzavretie, ktoré poneváč je to veľmi monštruózna vec. pred krajinským snemom s týmto prečítam. (Čujme! Čujme! Číta): Oznámenie neberem v známostf, a vydržiavanie ľudového shromaždenia nedovoluujem...

Jedon hlas (z prostriedka): Veľmi dobre!

Georg *Szmrecsányi*: Uverím, že z vašeho stanoviska je to veľmi dobre, z nášeho stanoviska ale to neni dobre. (Číta): ... Augustin Gramantika spolu vyzývam, aby behom troch dňov dokumentami dokázal, s akým cieľom a úmzslom sdrzuje sa prítomne na území veľkopolčianskeho okresu. (Veľký hluč z lavej a z najkrajnejšej lavej. Výkriky: To je neslýchaná vec!) Aké má včul úmysle a zamestnanie. (Hluč z najkrajnejšej lavej.) Spolu ho vyzýmam, aby vo výsuďanom čase dokázal z čoho žije a kde má riadne stále bydlisko... (Smiechy.)

Karol *Huszár* (šárváarský): Nestydatosť! Hlúposť! (Hluč. Predseda cengá.)

Georg *Szmrecsányi* (číta): ... bo v protivnom páde na základe 62. §-u XL. zák. čl. 1879. nariadím proti nemu pokračovanie pre výstupok. (Veľký hluč z najkrajnejšej lavej.) — Trestného zákonníka 62. §. jedná totiž o tulákoč bez prístrežia a nariaduje ich odšupovať.

Mikuláš *Zboray*: To by ani v Horvátsku netrpeli!

Georg *Szmrecsányi* prečítal potom odôvodnenie chýrneho uzavretia, ktoré vyniesol hlavný slúžny veľkopolčiansky. Toto odôvodnenie je ale natolko hlúpe, že nezaslúži, aby sme ho doslovne uverejnili. Na toto odôvodnenie povedal:

Karol *Huszár* (šárváarský): A všetko toto páchajú v mene slobodnomyselności. (Hluč. Výkriky: Čujme! Ako sa volá ten hlavný slúžny? Volá sa Markovics.)

Mikuláš *Pozsgay*: A ešte nesedí v bláznivci?

Georg *Szmrecsányi*: Elementárnými katastrofami utrápený lud, miesto ochrany vystavený je najhroznejším brutalitám zo stránky úradníkov verejnej správy. (Hluč. Ttak je! Z lavej strany.)

Ján *Molnár*: Napádajú ešte aj slobodu osoby!

Karol *Huszár* (šárváarský): Haňba a potupa

s poriadnym knazom tak zaobchodí. To bilaguje celú verejnú správu. (Tak je! Z ľavej strany.)

Zoltán Vermes: A čo robila ľudová strana?

Georg Szmrecsányi: Povieť ja pánu Vermešovi, ktorý sa pýta, čo robila ľudová strana? Ľudová strana agitovala za svoju pravdu, lež... (Veľký hluč z pravej strany. Predseda cengá.)

Ludvik Lévy: Zneužívaním milostných prostriedkov. Budeme o tom hovoriť. (Hluč.)

Karol Huszár (šárvársky): Pán Lévy nech hovorí o vystahovalectve.

Georg Szmrecsányi: Ľudová strana, áno, za svoj program bojuje, že ale ľud rozhorčený a nepokojný bol po niektorých miestach, tomu nie my sme boli na príčine, lež brutality úradníkov verejnej správy (hluč z pravej strany), nevšímali si krajinské zákony a páchali najhroznejšie násilnosti.

Mikuláš Zboray: Hnusným spôsobom! (Hluč.)

Georg Szmrecsányi: Ostatne k ilustrácii toho, ako zachodili s nami pa príklad v trenčianskej stolici, oznamujem krajinskému snemu, že keď som ja pred voľbami navštívoval mojich voličov (v Považskej Bystrici), stále chodilo za mnou šesť žandárov.

Jeden hlas (z ľavej strany): Za mnou chodilo osem žandárov. (Smiech.)

Štefan Haller: Tiszu sprevádzalo tristo žandárov. (Hluč. Predseda cengá.)

Georg Szmrecsányi: Keď som potom prišiel k doktorému voličovi, dvaja zo žandárov ostali na ceste, dvaja sa postavili na dvore a dvaja opovážili sa vstúpiť ešte aj do izby ubohého voliča. O týchto veciach ostatne budem mať príležitosť neskoršie hovoriť, ubezpečujem ale pána poslanca Lévyho, ktorý je včul veľmi narsšený, že aj jemu uviem takú peknú kytku z bodliáčov, že sa jej sotva poteší.

Barón Ludvik Lévy: Toho sa nebojím! O týchto veciach budú hovoriť súdy. (Predseda cengá.)

Karol Huszár (šárvársky): A my budeme hovoriť o panamách vystahovalectva.

Georg Szmrecsányi: Ctená snemovňa! Pán ministerpredseda ako nastúpil svoj úrad, povedal, že prichádza s ratolesťou pokoja. (Smiech z ľava.) Nevieť a nechcem preto predpokladať oňom, že by sa stotožňoval s vecami, ktoré som

v mojej interpellácii predniesol, preto aj očakávam od neho, že práve v záujme cieľa, ktorý si vytýčil v obore úradu svojho: s úplnou prísnosťou zákona prenasledovať a pokutovať bude podobné zneužívanie a prečiny. (Pravda! Tak je! Z ľavej strany.)

Gróf Khuen Héderváry v odpovedi na interpelláciu po dlhšom okolkovaní uznal i sám, že má vedomosť o tom, ako jednotliví úradníci verejnej správy pod voľbami zneužívali svoj úrad a konečne prisľúbil, že v záležitosti interpelláciou prednesenej nariadí prísne vyšetrovanie.

Kresťanská ľudová strana dokázala i v tomto zasadnutí krajinského snemu, že sa nelaká ohromnej väčšiny liberálov. A keby v tom krásnom paláci nad Dunajom sedelo tisíc liberálnych mamelukov, vyslancovia kresťanskej ľudovej strany, bár ich je málo, neohrozene bojovať budú vždy za práva ľudu.

Odpoveď na osvedčenie pánov duchovných frašťačského okresu.

Na osvedčenie pánov duchovných frašťačského okresu v 25. čísle «Kresťana» uverejnené odpovedám nasledovne:

Otázočná vec skutočne má sa takto:

Stredisko Kresťanskej ľudovej strany na 28. februára b. r. ustanovilo schôdzku vo Frašťaku, pod predsedníctvom pána dra Alexandra Ernšt, ktorý — ponač vlak zmeškal — s predsedníctvom telegrafične mňa poveril.

Po zahájení zasadnutia oslovil som prítomných pánov duchovných, aby predniesli, ako stojí ľudová strana v obciach. Na to po jednom všetci sa vyslovili, že ponač dr. Koloman Fodor po čas svojho ablegátstva jak jednotlivým, tak i celým obciam mnohé služby preukázal a tak získal si dôveru celého okresu, následkom toho prevedenie ľudového kandidáta bolo by nemožné.

Oznámil som, že i kostolanský pán farár Franc Hoenig asi pred dvoma dňami predomnou podobne sa vyslovil. Vzдор tohoto pochyboval som, že by ľudová strana v našom okrese zle stála a o protivnom usiloval som sa prítomných s dôkazmi presvedčiť. Na to pán Teodor Jedínák, drahovský dekan obviňoval ľudovú stranu, že tieto pomery s tým zapríčinila, že pri posled

ných voľbách okres náš jednoducho ponechala dr. Fodorovi.

Konečne po ďalších rozhovoroch, ktoré všetky vzťahovali sa len na beznádejný stav ľudovej strany, vyslovil som sa nasledovne:

— Ľudová strana na tento spôsob prestala byť vo fraštáckom okrese.

Proti tomuto výroku všetci protestovali, rieknuť:

— Ľudáci sme boli, ľudáci sme a aj ostane, len terajšie pomery sú také, že proti Fodorovi není možno zvíťaziť.

Počas nášeho zasadnutia od pána Ferdinanda Sándorfi, dekana lopašovského prišiel telegramm, v ktorom nám dal na vedomie, že s telom i dušou s výrokom našim súhlasí.

Ponevác dr. Koloman Fodor predbežne sľuboval, že sa stane údom ľudovej strany a vzdor toho predsia vstúpil medzi liberálov, na znak nášeho pohoršenia bolo uzavreno, dať mu na vedomie, že ho pri voľbe ľudová strana podporovať nebude.

Toto upovedomenie znelo nasledovne:

Velkomožný Pane! V zasadnutí ľudovej strany 28. februára b. r. vo Fraštáku vydržiavanom, vynesene bolo nasledovné uzavretie: «Prítomní s boľastou a pohoršením sme počuli, že vzdor viacraz a pred nami vyslovenému úmyslu vstúpil ste do takej stránky, v ktorej Vás ľudová strana okresu fraštáckeho podporovať nemôže.» Jozef Praznovszky, Teodor Jedinák, Augustin M. Brucker, Nikodem Steklács, Anton Praznovszky, Michal Bubnics, Jozef Révay, Augustin Falath, Adalbert Plechló, dr. Štefan Krajcsovics.»

Výrok tento s telegrammom pána Sándorfiho poslal som pánu Fodorovi dňa 29. februára.

Popoludní pricestoval pán dr. Alexander Ernszt, ktorý tak jako i ja pochyboval o tom, že by ľudová strana slabo stála v okrese fraštáckom, v ktorom preniká Katolícka Ľudová Jednota. Aby sme sa ale o tom náležite presvedčili, pán dr. Ernszt zaumienil si, že do okresu fraštáckeho vyšle tajomníka Jednoty, pána Jána Bartosa, ktorý keď po okrese pochodil, navrátil sa s tou správou, že ľudová strana v okrese tomto keď nie lepšie, ale aspoň tak stojí, ako počas voľby Ernszt-Fodora a že je výhľad, že tu kandidát ľudovej strany zvíťaziť môže. Preto

v novinách «Kreštan», «Nyitramegyei Szemle» a «Esztergom» upozornení boli voličia, aby boli trpezliví, lebo ľudová strana neomylnne pošle svojho kandidáta do tohoto okresu.

Po vydržiavanej porade asi o jeden týždeň prišiel ku mne pán Anton Praznovszky, farár mestečský s tou žiadosťou, abych už kroz mnohých pánov duchovných podpísané osvedčenie i ja podpísal.

Prečítajúc to osvedčenie pohoršil som sa nad tým, jako mohli tí istí páni, ktorí dňa 28. februára vyslovený výrok podpísali a pánu Fodorovi odoslať nariadili, včul zas tomuto výroku celkom protivné osvedčenie podpísať.

Podpis tohoto osvedčenia som odoprel. Osvedčenie to ale podpísali nasledujúci páni duchovní: Ferdinand Sándorfi lopašovský dekan, Aloiz Tagányi chlebnický farár, Aloiz Behunek lančarský farár, Augustin Vavra dobrovodský farár, Teodor Jedinak drahovský dekan, Jozef Praznovszky piešťanský farár, Franc Hoenig kostolanský farár, Nikodem Steklács veselský farár, Michal Bubnics maďunický farár, Anton Praznovszky mestečský farár, Jozef Révay mestečský kaplan.

V povedomí svojej pravdy s úplným dôrazom a určite vyzuávam tu pred verejnosťou, že na našom dňa 28. februára vydržiavanom zasadnutí nebol vynesenej taký výrok, že ľudová strana dr. Fodorovi protikandidáta nepostaví a že som ja taký výrok v mene zasadnutia nevyslovil, ba osvedčujem sa, že by som ja proti takémuto výroku s dôrazom bol protestoval, lebo som bol presvedčený, že ako stredisko nám predtým — krom nášeho vedomia — poslalo kandidátov baróna Gágern a Meszlényiho, tak sa to aj včul stať môže, ako sa to skutočne aj stalo, keď ako kandidát kresťanskej ľudovej strany prišiel ku nám pán dr. Béla Landauer.

Keď v časopisoch «Kreštan», «Nyitramegyei Szemle» a «Esztergom» voličom okresu fraštáckeho na vedomie bolo dano, že ľudová strana istotne postaví kandidáta, pýtam sa, prečo niektorí z týchto pánov duchovných, ktorí prítomní boli v zasadnutí 28. februára vydržiavanom, proti tomu neohlásili sa a neprotestovali, že na zasadnutí tom bolo uzavreno, že ľudová strana v našom okrese svojho kandidáta nepostaví? Snáď nečítajú vyšspomenuté noviny?

Ďalej pýtam sa, že keď dňa 28. februára

vynesený výrok dr. Fodorovi bol zaslaný, načo bol ešte i druhý výrok vystavený a jemu zaslaný? Asnád tí páni chceli poduplovať, že ho pri voľbe podporovať nebudú? Príčinu toho poviem ja.

Jedon z tých podpísaných pánov mi prezradil, že pánu dr. Fodorovi to osvedčenie na to bolo dané, aby bol v stave sebe vyprostredkovať, že by sa stal úradným kandidátom. A na základe tohoto osvedčenia sa to pánu Fodorovi aj podarilo. Toto osvedčenie bolo i dobrý kortešský prostriedok, ktorý použil s tým heslom: «hľa, všetci kňazi sú pri mne!» Ba jeden hlavný korteš liberalný, vidiac že ľudový kandidát skutočne vystúpil, takto sa vyhrážal:

— Len nech si začnú kňazi, však tu máme v rukách zbraň!

A mal starosť o to, aby sa po celom okrese rozšíril tento chýr: «Kňazi písebné prisľúbili, že dra Fodora podporovať budú».

Keby páni duchovní krom výroku 28. februára vysloveného neboli i druhý výrok doručili pánu Fodorovi, zaiste by sa ani nebol opovážil vystúpiť a vtedy páni duchovní frašťačského okresu boli by mali slobodnú ruku podporovať kandidáta ľudovej strany a priviesť ho ku víťazstvu. Lebo to z presvedčenia tvrdím, že voličia tak sa oduševňovali za dra Belu Landauera, jako jednú za baróna Gagern a keby sme my kňazi boli spolu držali tak, jako spolu držali kňazi okresu žabokretského, nenie tej moci, tej pressie, ktorá by v stave bola bývala zlomiť našu silu a kandidát liberalný by bol býval prinútený tak odstúpiť, jako odstúpil v Žabokrekoch.

Ten kňaz ale, ktorý slúbil, že na Fodora bude hlasovať a že všetkých voličov privede mu pod bielou zástavou, prinútený by bol býval tú zástavu sám vliecť a pod ňou nebol by videl ani rychtára, ani Šmüla, lebo oduševnení voličia boli by povedali rychtárovi: «teba my volíme», a Šmülovi: «židáčku ty z nás žiješ, podte s nami». A pán dr. Landauer zaiste jednohlasne by bol býval vyvolený.

Jestli mi to za zlé majú, že som pre náš okres od stredišťa ľudového kandidáta získal, vtedy sa za vinného považujem, ale viem, že vinu túto jako oduševnení ľudáci, tak i liberalní voličia, ba čo viac i najdôvernejší korteši Fo-

dora mi odpustia, a z povďačnosti za toto veľkodušné odpustenie sľubujem, že v tomto ohľade ani na budúce sa nepolepším, ba keď mi Pán Boh dá života a zdravia, dvojnásobnou silou na tom budem pracovať, aby sme do nášeho okresu znovu dostali ľudového kandidáta. Daj tak bože čím skôr!

Ako nemal som čiastku v tom, že pán Landauer odstúpil, ba mi je to veľmi ľúto, že to — jedine pre neprajné okoličnosti — učinil a vďačne by som bol s nim až do konca bojoval, tak som nemal čiastku ani v tom osvedčení, ktoré on jako ku pánom duchovným, tak aj ku voličom okresu zaslal. Veď ale pán Landauer má tolko rozumu a taktiky, že presvďďiac sa o panujúcich v našom okrese pomeroch, vedel čo má robiť. S Bohom!

Augustin M. Brucker
farár frašťačský.

Prievidzská petícia.

V mene a z poverenia prievidzských a handlovských voličov kresťanskej ľudovej strany, proti voľbe prievidzskej 27. júna na kráľovskú Kuriu zadal petíciu dr. Karol Bonta, pravotár budapešiansky. Petícii táto na 41 tlačných hárkových stranách v štyroch odsekoch obsahuje do podrobnosti všetky príčiny, z ktorých patriční voličia opierajúc sa ešte i na pripojene nepodvratné počtom 40 dôkazy, žiadajú, aby voľba Rudnayho zrušená bola a za vyvoleného vyslanca prievidzského okresu vyhlásený bol Koloman Brestyenzsky.

Zriedkavou odbornou zbehlosťou zostavené žaloby petície namierené sú v prvom rade proti volebnému predsedovi dr. Jozvfovi Chemez a proti predsedom I. a II. klasy, sbierajúcej komissie Jozefovi Géczy a Gustávovi Knogler. Ak hnusným spôsobom títo páni previedli prievidzskú voľbu, to sme už opetne opísali, prítomne ešte len to spomeneme, že v petícii pri každom jednotlivom nezákonnom pokračovaní pomenovaní sú svedkovia, ktorí pri vyšetrovaní budú vyslyšaní a že výšudaní predsedovia zpáchali nasledovné neodškriepiteľné nezákonnosti:

Pri I. kommissii predseda Chemez odmrštil z obce Koós 5 voličov, z obcí Kicsausa a Jalorec 1—1 voliča. Pri II. kommissii zas Knogler

odmrštil troch voličov z Handlovej; títo totiž hlasovať chceli na Brestyenzkyho, notar ale nechcel ich ztotožniť. Mena týchto odmrštených označil predseda do osobitnej zápisnice.

Veľmi mnoho Brestyenzkyho voličov odmrštili predsedovia bez toho, že by jejich mena boli naznačili. Pri odbieraní hlasov pokračovali vôbec nasledovne:

Keď volič do volebnej miestnosti vstúpil, pýtal sa ho predseda:

- Ako sa voláte?
- Koľko rokov máte?
- Kde bývate?
- Pod ktorým číslom domu?
- Aké máte zamestnanie?

Voličia Brestyenzkyho na tieto otázky odpovedali korektné a zreteľne. Dôverníci ztotožnili ich osobnosti, po čom predseda pýtal sa voličov:

- Na koho hlasujete?
- Každý volič odpovedal na to zreteľne:

— Na Kolomana Brestyenzkyho!

Predseda ale, pri Brestyenzkyho voličoch nebol s týmto spokojný a za každým obrátil sa k patričnému notárovi s otázkou;

— Pán notár, akú poznámku máte o tomto voličovi?

Notári na to v každom prípade dali tú odpoveď, že totožnosť voliča není sú v stave ustáť alebo, že pochybujú o totožnosti voliča. Volební predsedovia na to bez všetkej príčiny a celkom nezákonne odmrštili hlasy voličov, medzi inými pri prvej komisii z Prievidze 5, z dedín: Koós, Jalovec 5, Rásztóčné 2, Brusznó 4, Chrenóc 2 (rychtára tejto obce predseda ani nepustil do volebnej miestnosti, kdežto dľa zákona tam musí byť. kým jeho občania hlasujú) Odmrštili ďalej z obci: Nagycsausea 2, Lipnik 3, Lazany 6, Berzseny 14, Polus 4, Kispróna 5, Kanyánka 3. Pri druhej komisii odmrštili z obci: Németpróna 11, Morovno 6, dohromady 73 hlasov.

Mnohých voličov odmrštili zas predsedovia z tej príčiny, bo o totožnosti jejich osoby pochybovali dôverníci Rudnayho strany. Takto odmrštili pri I. komisii z obci: Kiscsausea 4, Nádazsér 3, Poruba 9; pri II. komisii z Handlovej 22. Dohromady 38 hlasov.

Pri mnohých voličoch predsedovia ani nedovolili aby totožnitélia a rychtári vyslovili totožnosť voličov, lež na jednoduché pochybovanie notárov odmrštili jejich hlasy. Takto odmrštili pri I. komisii z obce: Necpál 9, Cigel 7, Szebedrázs 25, Nagylehota 9, Kislehotka 12, Hradecz 17. Spolu 67 hlasov.

Mnohých voličov zas odmrštili predsedovia, bo jejich mena chybné byly vypísane vo volebnom sosname, na príklad miesto *Fábik, Fábíg*. Takéto pády sú tiež nasledujúce:

Z dediny Koós prišiel volič Minich Gergely. Ponevác nevie po maďarsky, povedal že sa volá Gregor Minich. Predseda mu povedal, že v Koósi není voliča, ktorý sa volá Gregor a odohnal ho. Podobne pochodil Chlepek Tamás z Malej Csausi, ktorý povedal, že sa volá Tomáš Chlepek. Šlosár Mihály z Nádazséru, ktorý povedal, že sa volá Slosjár. Richter András z Nemeckého Pravna povedal, že sa volá Andreas Richter a odohnali ho.

Z Handlovej prišlo hlasovať 207 voličov. Ján Uskert podnotár z Handlovej 30 z nich nepripustil k hlasovaniu a na rozkaz predsedov Chemeza a Knoglera žandári vyhnali ich von z Prievidze.

Volební predsedovia svedolne preťahovali hlasovanie, korteši Rudnayho strany nielen vzdali, lež v pravom smysle slova trýznili voličov Brestyenzkyho, na ktorého nie 630, lež skutočne hlasovalo 863 voličov, tak že Rudnay dostal len 667 hlasov. Voličia kresťanskej ľudovej strany okresu prievidzského prosia preto v zadanej peticii, aby na základe 28. §. XV. zák. čl. 1899. král. Kuria vyslovila, že za ablegáta prievidzského okresu väčšinou hlasov vyvolený je Koloman *Brestyenzky*.

Slávnostné otvorenie gazdovského kruhu vo V.-Bélicách.

Obec Velké Bělce patri medzi tie šťastlivé obce, ktoré so všetkým sú zaopatrené, čo v jednej obci zabezpečiť môže dobré mravy, vzdelanosť, pokrok a dobrobyt obyvateľstva. Keď už do poriadku prišli fara, kostol, škola, ovoda, učiteľské bývanie, keď bolo o to postarané, aby tu bola kresťanská jatka, kresťanský potravný

sklep, keď pola a zahrady vysadené byly fajnovými ovocnými štepami, konečne vodcovia obce aj o to sa postarali, aby tu založený bol aj gazdovský spolok alebo jako sa hovorí: *gazdovský kruh*, čo obec aj dosiahla, lebo ešte roku 1909. dňa 23. mája otvoril sa gazdovský kruh a ministerium orby, jeho štatuty ešte lanajší rok 13. júla pod číslom 47649/909 potvrdil.

Cielom gazdovského kruhu je: obmilovanie zeme; roľníctva a dedinského života; napomôženie rozumného hospodárstva a rozmnoženie hospodárskeho dôchodku. Z kruhu vytvorená je každá politika. Dľa 4. §. punkta k) z kruhu tiež raz na vždy vytvorená je socialdemokratická alebo národnárska tlač, prednáška a smer, čo by v kruhu nepokoje a rozepry robiť mohlo. Gazdovský kruh pomocou podpory od ministerstva orby vystavil si aj nový dom, v ktorom svoj byt má: 1. Gazdovský kruh. 2. Katolícky mládeňský spolok (cieľom jeho je prekaziť surové mravy mládeže, mládež vzdelávať a ku šanoblivosti privykáť). 3. Úverkový spolok. 4. Vydržiajú sa tu zimné prednášky o domácom priemysle.

Nový dom koštoval 15.000 korún, je v ňom jedna veľká, jedna menšia dvorana, tri menšie miestnosti a dve komory. Dom vystavený je na hornom konci, tam kde bola stará ovoda. K novému domu patrí jedon lipkami vysadený, prestanný dvor, kde je koľkáreň, kde údovia kruhu zabávajú sa po nedeľných službách božích. Kruh od financdirekcie dostal aj trafikku a licenciú na všetky trunky krome komisnej pálenky. Každý člen na rok platí 2 koruny.

Gazdovský kruh tento rok aj o to sa postaral, aby mal fajnové vrbové prutie na pletenie košíkov a preto jednu roľu asi 1600 □ siah veľkú cez zimu dal na 50 cm. hlboko prekopaf a na jar do tej zeme zasadil dal 50.000 fajnových vrbových štufov. Vrbové korienky sa aj chytily, pekne rastnú a úfame sa, že v jaseňi už tento rok dostatočného prutia mať budú na pletenie košín, košíkov atď.

Otvorenie tohoto gazdovského kruhu slávnostne sa vydržiavalo dňa 26. júna popoludní. K tejto slávnosti sa dostavili: Štefan Krausz nitrianský fõispán, dr. Eugen Lenck vyslanec ministerstva orby, dr. Eugen Cettler úradník spolkov krajských hospodárov, Julius Mezey

predseda a Ludvik Sándorházy sekretár nitrianského gazdovského spolku, dr. Geyza Gyürki predseda a Vilhelm Clair hlavný sekretár hornouhorského gazdovského spolku. Krom týchto pánov prišlo ešte mnoho veľkých a menších gazdov z každej obce okresu Nyitrazambokrét, ba aj zo stolice tekovskej a trenčianskej tiež sa niektorí súčasťnili.

Prichodiacich hostov na železničnej stanici privítal Štefan Dopcsányi, hlavný slúžny v obci pri skvostne shotovenej bráne pozdravil ich Anton Dvones rychtár a vo veľkej dvorane gazdovského kruhu privítal ich Štefan Paska, farár a predseda gazdovského úverkového spolku.

Po privítaníu hostov miestnosti posväťil pán Štefan Kutvaszer, opát a kanonik z Nitry. Potom Julius Mezey predseda nitrianského gazdovského spolku držal prednášku «o spolkoch» v uhorskej a slovenskej reči. (Prednášku túto uverejňime najbližšie.)

Po prednáške všetci hostia na kočoch zaviezli sa do fary na olevrant a potom popozierali farské zahrady, kostol, školu, ovodu. Konečne vrátili sa do gazdovského kruhu, kde sa začala spočňá večera, pri ktorej 82 účasť brali.

Pri večeri prvú zdravicu vyniesol pán Štefan Krausz fõispán na jeho veličenstvo kráľa, Štefan Kutvaszer a Peter Benyuska na fõispána, rečnili ďalej dr. Czettler, Volman, dr. Szatmáry, Štefan Balázsovics, Jozef Benyuska a Štefan Paška. Po spoločnej večeri pán fõispán vstal od stola hore a išiel medzi ľud na dvor, kde bolo pár sto mužov, žien, mládencov a dievek, ktorí sa pri muzike dobre zabávali. Pán fõispán tam zabávajúcích sa oslovil a vypitoval sa o jejich domácich pomeroch.

Večer o 8. hodine hostia po železnici odcestovali a tunajší ľudia v kruhu si zatancovali. Slávnosť otvárania veľmi pekne vypadla, na ktorú každý s radosťou sa rozpamätá ešte aj v neskoršie roky.

Daj Bože, aby sme sa nezklamali v tej nádeji, ktorú o gazdovskom kruhu včul v srdci prechovávame.

Občan.

Kresťania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!!

Zo starobystrickej doliny.

Bez mála dvadsať rokov je tomu, čo u nás začali robiť vicinálnu cestu. Aby túto cestu čím skorej vyhotovili mohli, roku 1896. vyprostredkovaná bola štátna požička v obnose 10.000 korún.

Kolkorazy boli voľby, buďto ablegátske alebo stoličné, vždy sa kortešovalo s touto požičkou a to tým heslom, že keď sa voľba dľa úradnej vôle prevede, požička bude odpustená. A v skutku požička táto, kolkokrát voľba dľa úradnej vôle prevedená bola, aspoň na oko vždy bola odpustená. Veď pri tom odvolávať sa môžeme na pána Haydina, ktorý najviac vyprával o tejto otázke, to jest o tejto požičke a konečne s celou istotou i to povedal:

— No, viete čo, už som aj to vykonal, že štát vám daroval požičku.

To bolo povedane roku 1906. v zime, v notárskej kancelárii pri shromaždení výboru vicinálnej cesty. Od vtedy bolo skutočne ticho, až kým neprišli včulajšie ablegátske voľby. Tu naraz sa našlo, že požička táto vyplatená ešte není, bo na roky od 1898 do 1906. patričné obce a panstva dlžní sú ešte 9009 korún. A hľa, strana tej chýrnej národnej práce — to jest včulajša vláda — chytila sa do práce, začnúť odtiaľ, kde staroliberálna strana prestala pracovať.

Prečo že podlžnosť túto koalická vláda nepýtala? Zaiste preto, lebo videla že tieto chudobné obce tolku farchu znášať nemôžu, alebo prišla na to, že táto požička je už odpustená.

Strana národnej práce ale dala sa tým do roboty, že pod farchou exekucie musia obce požičku túto siožiť, asíce: Stará Bystrica 1350 korún, Nová Bystrica 1530 korún, Klubina 540 korún, Radvostka 270 korún, Lutiša 180 korún, Riečnica 540 korún, Zborov 720 korún, Krasno 1080 korún. Tieto peniaze za 15 dní musia složiť v slúžnovskom úrade.

Hľa, toto je tá pomoc liberálna pre chudobný ľud. Čo povie k tomu pán barón Lévai a pán Haydin? A či takto vyzerajú tie liberálne sľuby?

No a čo poviete vy na to, občania, ktorí ste na liberálnu stranu hlasovali? No ale uspokojte sa, veď aj panstva platia, menovite: Maj-

látové 450 korún, ošcadnické 450 korún, starobystrické panstvo 900 korún, Löwy Mór Berenc 540 korún a Tvrďý Glasel pila 450 korún. Rozdiel je len ten, že títo páni majú a obce nemajú odkiaľ platiť. Požehnanie strany národnej práce takto okúsujeme hneď ako začala panovať.

Občan.

Vyzvanie ku malým roľníkom.

Priatelja nášho «Krešťana» rozepamätajú sa ešte, že veľko-bélický gazdovský kruh tento rok v mesiaci januári a februári malým roľníkom zaopatril umelý hnoj, ten bol opravdový a nie pofalšovaný, aký mnohí nesvedomiti kupci malým roľníkom predtým predávali. Veľko-bélický gazdovský kruh asi pre 550 malých roľníkov zadovážil na jar 735 metrických centov umelého hnoja a to o mnoho *lacnejšie*, ako kupci na našom okolí.

Gazdovský kruh ku príkladu 16 procentový superfosfát zadovážil jedon metrický cent aj s vrecom po 7 kor. 77 hal., kdežto nesvedomiti kupci predávali tiež superfosfát po 10, ba aj po 11 korunách, predali ho za 16 procentový a vskutku sotva bolo v ňom 1 alebo 2 procenty fosforečnej sily.

A že skrze gazdovský kruh objednaný 16 procentový superfosfát aj v skutku dobre účinkoval na jačmene, na repy, o tom sa každý presvedčiť mohol. Ten jačmeň, tá repa, ktorá do zeme so superfosfátom pripravenej prišla, o mnoho bujnejšej rastla, ba doniesla aj väčšiu úrodu.

Aj to je zkúsená vec, že kde superfosfát do zeme dáva, tam chrobače není toľko, lebo superfosfát vykinoží všelijakú chrobač a burinu.

Umelý hnoj superfosfát len vtedy účinkuje prajme, jestli zem mnoho vlahy dostane. Že ten superfosfát, ktorý tento rok v marci do roľi rozsiaty bol, tak účinkoval, to preto sa stalo, bo bolo mnoho dážďov; keby málo dážďov bolo bývalo, superfosfát tento rok nič, len na budúci rok by bol účinkoval. A preto aj rozumní hospodári pod *jarné siatie*, jako je jačmeň, jarné žito superfosfát ani neodporúčajú, lebo keď je málo dážďov, vtedy pre nedostatok vlahy neroztopený superfosfát ani neúčinkuje. Superfosfát istotne účinkuje pod *jasenné siatie*, asíce

pod zimné žito alebo raž, cez zimu napadnutý sneh na vodu sa obráti a táto voda superfosfát roztopí a vtedy na jasenné žitá a raže zázračne účinkuje. Na roli so superfosfá-

vajúceho dosť je 150 kilogrammov superfosfátu čo obyčajne asi 10—11 korún koštuje. Ktorý roľník si role dobre hlboko poore a potom plitko superfosfát zaore, tak z uhorského holda

Manuel II., kráľ portugálsky.

tom pripravenej slama je silnejšia a tak zbožie tak ľahko nepoľahne, slamy je viacej a zrna je tiež viacej a sa aj lepšie vyvine.

Pod jasenné siatie žita alebo raže do jedného uhorského holda z 1200 □ siah pozostá-

do ktorého zasiate je 150 kilov superfosfátu, najmenej asi o 250—300 kilogrammov zbožia viacej sa urodí, jako by sa holo urodilo bez upotrebenia superfosfátu a tak výdavok 10—11 korún na superfosfát na jednom jutre aj štvor-

násobne sa nahradi. Veľko bélický gazdovský kruh pre malých gazdov aj na budúce chce zaopatriť superfosfát asi v tej cene, ako bol na jar, teda včul 16 procentový superfosfát bude koštovať *o voľačo viacej alebo menej jako na jar koštoval, teda 7 kor. 77 hal. — 7 kor. 90 hal.*

Ponevác ale v mesiaci júli a auguste vagony železničné následkom lifrovanie zbožia do cudzozemska bývajú veľmi zamestnané, mnohý roľník superfosfát pre nedostatok železničných vagónov nedostane na ten čas, na ktorý ho očakával, preto potrebné je, aby už popredku objednal si superfosfát. Odporúčame, aby malí roľníci v jednej obci sa ustálili stranivá toho, že koľko *všetci* superfosfátu potrebujú budú, a nech si to dajú doniesť skrze veľko-bélický gazdovský kruh a budú mať tú garanciu, že dostanú *opravdovú a nefalošnú superfosfát*. Kde si dajú doniesť na raz 100, 125, alebo 150 metrických centov, tam od železnice neplatia ani haliera. Veľko-bélický gazdovský kruh pošle im ho na tú železničnú stanicu, na ktorú si to patriční malí roľníci žiadajú. Jestli kde menej, jako 100 metrických centov si objednávajú, tam od železnice platí musia dovozné, čo superfosfát dražším činí.

A preto odporúčame, *nech do dňa 25. júla každý sa hlási u gazdovského kruhu*, asice lebo osobne alebo v liste (nech adressuje list takto: *Gazdakör, Nagybélic*), že zo 16 procentového superfosfátu koľko metrických centov by potreboval a potom, keď gazdovský kruh uvidí, že zo susedných 2—3 osad hlási sa tolko malých roľníkov, ktorí asi 100 metrických centov potrebujú, vtedy gazdovský kruh patričným odpíše, na ktorej železničnej stanici dostanú objednaný superfosfát.

Upozorňujeme ešte raz, aby si malí roľníci skrze všeliakých nesvedomitých kupcov superfosfát nedali doniesť, lebo ho dražšie platí budú alebo miesto superfosfátu dostanú prach, v ktorom žiadnej fosforečnej sily neni. Jako sme spomenuli, veľko-bélický gazdovský kruh na jar pre 550 malých roľníkov objednal 735 metrických centov. A ponevác tento superfosfát každý metrický cent lacnejší bol najmenej o 2 koruny jako ten, čo kupci malým roľníkom lifrujú, zreteľné je, že malí roľníci tých 735 metr. centov superfosfátu o 1470 kor. lacnejšie

dostali. *A tieto 1470 korúny ostaly vo vačku malých roľníkov, za čo poďakovať sa môžu veľko-bélickému gazdovskému kruhu.*

Podľa výšvedeného rátania, kto v jaseň pod 10 uhorských jutár chce siať žito a raž, ten potrebuje 15 metrických centov superfosfátu, čo metrický cent po 7 kor. 80 hal. rátajú, činí 117 korún. Keď ale jedon uhorský hold, ktorý so 150 kilámi superfosfátu pohnojený dá len o 2 metrické centy viacej zbožia, tak sa nám na ňom o 20 metrických centov zbožia viacej urodí, jako bez superfosfátu. Jestli ale jedon metrický cent žita alebo raže len po 16 kor. rátame, tak keď z výšvedených 20 metrických centov zrazíme cenu superfosfátu, to jest 117 korún, *pri upotrebení* superfosfátu na 10 uhorských jutroch obnáša čistý dónos 203 koruny. To ale ani nerátame, že sa nám aj viacej slamy urodilo.

*Predsedníctvo gazdovského kruhu
v Nagybélic.*

Následky národnarstva.

Čítam národnarske noviny. Ako plesaly od radosti, keď koalícia buchla a keď Khuen Héderváry ostal ministerpredsedom! Do okuzľujúceho omráčenia upadli vodcočia národnarov a s veľkou radosťou oznamovali svetu, že tá «naničhodná a nepriateľská» koalícia, ktorá nič iné nerobila, iba čo nemaďarské národnosti trýznila, katovala, žalárovala a pokutovala. konečne sa už rozpadla.

S ozajsným triumfom vítali páni vodcovia strany národnarskej vládu Khuen Héderváryho, ako takú, ktorá prináša pokoj a všeobecné hlasovace právo. I vychvalovali nové ministerium, o ktorom nikto nevedel, čo chce a čo prináša krajine uhorskej.

Aká ale premena. Tí istí národnari, ktorí vládu Héderváryho až do siedmeho neba vychvalovali, po volbách premenili svoju mienku o vláde a vytriezvejúc z predošlého svojho omráčenia, napádajú Héderváryho tak, ako to s nenávidenou koalíciou robili. A prečo že táto premena?

Pre nič iné, ako pre volby. Ako je známo, pri volbách ani jedna stránka neutpela tak veľkej porážky, ako strana národnarska. Za čas

koalície, keď sa žiadne násilensťva a huncútstva pri voľbách nerobili, vyvolené bolo 25 národníarskych poslancov, teraz ale, keď vodcovia a kandidátnárodníarskí paktovali s vládou a keď medzi sebou smlúvu uzavreli, že za víťazstvo liberalizmu a za porážku kandidátov kresťanskej ľudovej strany so spojenou silou bojovať budú, vyvolené bolo osem národníarskych poslancov už i s rumunmi. A to je najpoučenejšie, že práve hlavní generáli zostali na bojišti a že zo Srbov ani jeden sa nedostal do krajinského domu.

Takto sa odsľúžil Héderváry národníarom za pomoc a takto vyšlo na javo, že národníarstvo pôdy nemá medzi katolikmi, lebo keď vodcovia od prvku hlásali, že národníarstvo a socialdemokracia je jedno a to isté. My katolíci vieme však, že najúhlavnejší nepriatelia kresťanstva sú socialdemokrati, preto sme neni národníari.

Národníarov teda zaviedol a oklamal Héderváry. Preto sa usmieva tak vesele a prima gratulácie, že zlomiť stranu národníarsku.

Premožení národníari ale po tejto «zrade» zle pozerajú na vládu. Vyčítajú jej kapitule a napádajú tých, ktorých pred voľbami vychvalovali a s ktorými sa spojili.

Proti komu? Proti ľudákom.

Áno, tie isté noviny, ktoré v jednom článku vládu napádajú, že sa tak mrzko a pokrytecky chovala proti národníarom, v druhom článku vychvalujú sa, že národníari v kubínskom, v čacanskom, v považsko-bystrickom a v novobánskom okrese proti ľudáko vládnehom kandidáta napomáhali. Priamo sebe pripisujú národníaritu veľkú zásluhu, že Haydin, Lévai, Sipeky, Pongrác, Richter a Béla Rudnay, teda sami liberáli vyvolení boli.

S veľkou radosťou píšu tie isté noviny, že Brestyenzsky, Gyuriss a Bulla ľudoví kandidáti prepadli, ačpráve títo páni ináč by boli zastúpili svojich voličov, ako ich zastupia pomocou národníarov vyvolení liberáli.

Kde je tu mravnosť? Kde dôslednosť a rozumná politika? V jednom článku napádať vládu pre nezákonnosť a brutálnosť, ktorej sa pri voľbe dopustila, v druhom článku ale oslavovať národníarov, že pomáhali liberálom ľudákov gniaviť? Čo je to iné, ako nerozum a škodoradosť.

Páni národníari od prvku napádali a osočovali kresťanskú ľudovú stranu, majú za úkol Slovákov odpudíť od nej a zabezpečiť si hornouhorské okresy. Kde tu podarilo sa im rozdvojiť Slovákov, bárs väčšina s ľudovou stranou drží. Nuž a čo je výsledok toho ťaženia braterskeho, ktoré ako čítam, ani Ondrej Hlinka neschvaluje? To, že vláda pomocou národníarov podmanila hornouhorské okresy, vrhnúc s tým Slovákov do starodávneho liberálneho otroctva. Áno, tam sme, kde sme boli pred dvadsiatimi rokami. Znovu liberáli opanovali hornouhorské okresy. Netvrdím, že spravodlivou cestou dobili sa víťazstva, veď liberáli nezvykli bojovať so spravodlivou zbraňou, dosť na tom, znovu cítime jarmo liberalizmu a znovu voláme: kto nás vyslobodí z pod tohoto jarma?

Kto iný, ako strana kresťansko-ľudová.

Znovu musíme začať organizovať stranu túto. Rozumne, svorne a vytrvanlive. Povzbudme ľud k predošlej cduševnenosti a vernosti, ktorou choval sa ku strane ľudovej. Hľadme vyrovnaf protivity, aby sme si porozumeli. Nemajme také žiadosti, ktoré medzi našimi okolnosťami splniť sa nedajú, lež uspokojme sa s tým, keď náš ľud v kulture a v hospodárstve posilniť vieme.

Všetko toto ale robme v duchu kresťanskom. Budme na tom, aby náš ľud bol svorný a bratský. Úfam, že pri takomto vedení docielime veľa dobrého. Povzbudme teda stranu kresťanskú k novému životu a k novej činnosti, aby sa aj tí k nám prinavrátili, ktorých nevoľa a ľahostajnosť od nás odvrátila.

Volby nás naučily, že nesmieme ostať pri starom, lež spolčíť sa musíme. Spojme sa preto bratia: kresťania ku kresťanom, lebo len tak porazíme nenávidených a násilných liberálov.

Hore tú zástavu! Do šikov bojovníci!

Napred!

Eudák.

Príhlas k milosrdným ľuďom.

Nemilosrdný ľudovee, akého svet od pamäti ľudskej nevidel, smlátil celú úrodu v chrabranskom choťare (fara: Nyitraludány); od zemiakov započnúc, všetko je znivočené. Ľudia kosia tam teraz zrna zbavenú, zelenú, dolámanú slamu.

Drahi bratia a sestry smilujte sa nad touto statečnou-ludáckou obcou trapne navštívenou. Pán farár dr. Jantausch vďačne vezme na seba pro stredníctvo v tejto veci. Abych ale k milosrdenstvu nielen nahováral, ale i príklad dal, poslal som i sám pánu farárovi 50 korún pre ubohých chrabrančanov a skladajú sa aj iní ľudia mojej farnosti.

Dr. Jozef Janda
dekan-farár.

POLITICKÉ CHYRY.

Trestná žaloba z príležitosti volieb.

Vo volebnom okrese považko-bystrickom, ako ablegátski kandidáti stáli si oproti: z kresťanskej ľudovej strany Georg Szmrecsányi a zo strany liberálnej národnej práce gróf Ján Pongrácz. V záujme kandidáta liberálnej strany prevádzaly sa najohavnejšie podplácania, žranice a korhelstva a bez všetkého ostýchania celkom verejne daly sa do roboty vrchnosti celej verejnej správy, upotrebily k tomu žandárov, ba v deň volby ešte aj vojsko. Ohľadom na tieto okolnosti dr. Mikuláš Kutka z Budapestu cez viacej dní sdržoval sa v okrese považko bystrickom a na základe zadovážených nepodvrátených dôkazov *pred kráľovským súdom trenčianskym zadal trestnú žalobu*: proti Ladislavovi Liha, hlavnému slúžnemu okresu považsko-bystrického pre prečin zpáchaný zneužívaním úradnej moci skrze upotrebenie vojska bez právnej príčiny; proti Jozefovi Varga, notárovi obce Alsómogyoród, Francovi Migázi notárovi považsko-bystrickému, proti Marekovi Náthán krčmárovi z obce Felsőköcskóc a proti Georgovi Nemcsek, obyvateľovi z Alsókocskóc pre prečin podplácania.

Najväčší, najťažšieho trestu (áreštu do 5 rokov) hodný prečin, dľa obžaloby zpáchal Ladislav Liha, hlavný slúžny okresu považko bystrického. Georg Szmrecsányi totiž oznámil, že 26. mája programnú reč držať bude v Považskej Bystrici. Ku slyšaniu programnej reči prišli vo veľkom počte voličia nielen z Považskej Bystrice, lež z celého okresu. Ako početní voličia celkom v pokoji postavili sa na veľkom priestore pred kostolom a Georg Szmrecsányi začal hovoriť svoju programnú reč, za chrbotom ľudáckych občanov hrba asi 40—50 libé-

rátov, dala sa vykrikovať a hladela prekaziť vydržiavanie programnej reči. Hlavný slúžny Ladislav Liha miesto toho, čo by bol nezbedných kriklúnov utišil a odstránil, vo veľkom počte žandárov a dve stotiny vojaéoe kommandoval na pokojných občanov. Žandári a vojaci kolbňami a bodákmi napadli potom voličov a prekazili vydržiavanid programnej reči.

Trestná žaloba takto udáva ten prečin, ktorý Ladislav Liha hlavný slúžny považsko-bystrického okresu zpáchal zneužívaním úradnej moci skrze upotrebenie vojska bez právnej príčiny. Prečin tento dľa zákona pokutovaný má byť áreštom do 5 rokov.

Koľko petícií prišlo na kráľ. Kuriu.

Do pondelku 5. júla zadali petície: proti mandátom liberálnej strany 33, proti mandátom Kossuthovej strany 8, proti mandátom Justhovej strany 4, proti mandátom ľudovej strany 3, proti mimostranným 1. Súhrnom zadali teda 49 petícií. Mnoho petícií zadali liberáli. To je ale zas len huncútstvo. Na útraty vybavenia petícií ostalo im dost peňazí z tých 15 millionov, čo mali na volby a rátajú na to, že čím dlhšie Kuria zaoberať sa bude s vybavením petícií liberálnych, tým neskorsie príde čas na petície opozicionálne.

Predsedníctvo krajinského snemu.

Za predsedu krajinského snemu vyvolený je Albert Berzeviczy. Podpredsedovia sú Ludvik Návay a Franc Kabos. Všetko liberáti od kosti.

BESEDNICA.

Rodičia a deti.

(Dokončenie.)

II.

Nebo zasialo sa hviezdíčkami. Aj po domoch pozazíhali kahance. Orgovánová išla hore dedinou len pomaly, o mnoho pomalšie, ako keď sa do Koštialov ponáhlala.

Sprostila sa veľkej starosti. Ako čo by sa to v tomto okamžení bolo stalo, tak si vie predstaviť ten výjav. Keď totižto už všetko bolo popakované, len ešte ten najžalostnejší okamih očakávali — lúčenie. Štefan ešte raz pošepkal bol svojej mamke:

— Mamička moja, chcem vám ešte niečo povedať, poďte do zadnej izby.

Matka sa vykradla a v zápät za ňou hneď šiel aj Štefan.

— Mamka moja, nemohol by som spokojne odísť, ak by som sa vám nevyspovedal, čo mám na srdci. Milujem Aničku Košťalovie z môjho úprimného srdca; ani nebude žiadna iná mojou manželkou, len ona. Teraz, keď musím odísť na vojnu, prosím vás mamička moja, buďte dobrá ku tomu dievčaťu. Prihovorte sa jej kedy-vtedy aspoň jedným slovíčkom a potom pozorujte na ňu, aby vernou...

Štefan Orgován nemohol dokončiť, čo ešte chcel povedať, lebo sa mu srdce akosi stislo a oči mu zaliali slzy. Ten veľký chlapec, ktorý ide kráľa slúžiť, padol matke do náručia a — plakal žalostne. I z matčinych očí prúdily sa slzy... Oh, veru to bolo veľmi prenikavé lučenie!

Nuž či sa potom je čo diviť tomu, že sa Orgovánová celý rok nemohla k Aničke prihovoriť, ani len jediným jedinkým slovíčkom a tak nemohla splniť sľub, ktorý dala synovi pri jeho odchode. Či sa máme čo diviť tomu, že prevládala v svojej duši všetku tú zášť, ktorú spolu so svojim mužom cítila proti Košťalovcom. A šla, aby shodila tú farchu zo svojho srdca, zo svojej duše.

Kohút ne kikirika tak zavčasu, ako Orgovánová pobudila celú čelaď v ten deň ráno, keď mal prísť domov jej jedináčik Štefan.

Dom, v ktorom prebývalo tolko pokoja, tolkej tichosti, dnes opanovala akási sviatočná nálada.

Starý Orgován sa obliekol do sviatočného a aj matka ho tak čakala, v sviatočnom.

Okolo dvora, okolo hospodárstva všetko zavčas rana obriadili, teraz im už iné nič nepozostáva, len objímať toho jedináčka, ktorého tak dávno videli a ktorého tak ťažko čakajú.

Orgovánová si nevie najst miesto. Lenivá slúžka nepostáva tolko vo dvercoch dvorových, ako ona teraz.

Konečne je tu to blažené okamženie...

Načo vám mám opisovať toto shliadnutie sa? Veď by som to ani ja, ani nikto iný aj tak nevedel opísať.

S vyhriatou tvárou, nevysloviteľnou radosťou pri násša Orgovánová misy na stôl. Kuracia pečinka, fajnové koláče, hrušky, jablká atď.

— Zajedz si syn môj, viem, že si sa i tak dost napostil.

— A veru nie, mamka moja. Na kráľovom koste sú chlapi nie hladní.

Potom sa vyprávajú. Keď Štefan zbadal, že otec vyšiel z izby a že je len sám s matkou v izbe, opýta sa jej:

— Mamička moja, nuž a ako že sa má to moje potešenie?

— Práve som ju včera boskala a povedala som jej, že prídeš.

— Či sa mi tešila?

— Že či vraj tešila, syn môj. A či si ešte aj teraz tej mienky, ako pri odchode?

— Ešte väčšmi, mamičko moja!

Medzitým sa ale vrátil otec a «kvapku» dobrého vína položil na stôl.

— Napi sa, syn môj — riekol otec — veď si ustal. Štefan si sotva oddýchol z cesty, zachytil sa — ku svojej Aničke.

— Kam ideš, syn môj? — opýtal sa ho starý Orgován.

— Idem do Košťalov, veď sme takí dobrí boli s nimi!

— Ta nepojdeš, syn môj — riekol prísny hlasom starý Orgován. — Ublížili nám... ta tvoja noha nevkročí!

— Nuž, ale sa vy so mnou žartujete? — povedal Štefan zadivene. — Veď mi mamka pred chvíľou povedala, že sa včera večer shovárala s Aničkou.

— Žena! — skríkol Orgován — ty si bola u Košťalov?

— Otec — riekla Orgovánová prosebným hlasom — pozri, Štefan miluje Aničku. Chce si ju vziať a to hovorí, že alebo Anička, alebo žiadna. Nuž, chcela som mu cestu pekiesniť. Povedala som Aničke, že Štefan príde...

— Otecko! Nuž vy nežičíte nášmu blahu?

Orgován zamíkol. Oči uprel k zemi, potom ale pohnutým hlasom takto hovoril:

— Pre vaše blaho im tedy odpustím!

Kým sa tento výjav odohrával v dome Orgovánovom, za ten čas sa i u Košťalov dialy zaujímavé veci. Anička sa odrazu len hodí k nohám otcovým a so slzami v očiach ho prosí:

— Otec môj, všakver, ak nás dnes príde navštíviť Štefan Orgovánovie, však ho veru vďačne prijmete. Vidíte, my sa už tak dávno máme radi, my nemôžeme žiť jeden bez druhého.

Košťal tiež mlčal, ani on nemal slova, ale ani on nemohol odolať prosbe svojej dcéry:

— Pre vaše blaho im teda odpustím!

Potom sa stretli, pomerili. Vydržovali veselé zasľúbenie a ešte radostnejšiu svatbu. Žijú v láske pekne ticho v pokoji. Ešte aj teraz žijú, ak nepomreli!

Veru, pre blaho svojich dietok mnoho všeličoho vykonajú rodičia!

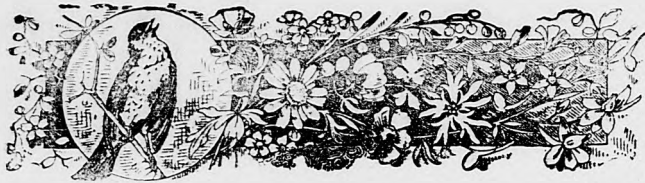
**Neváhajte, keď vás hlava
bolí lež potrebujete hneď**

Beretvás-pastille

ktoré za desať minút zastavia najtuhšes
migrén-hlavy bolenie. — **Cena K 1.20.**
Lekármi odporúčaný liek.

K dostaniu v každej lekárni!

Dorába Tomáš Beretvás, lekárnik Kispest. Pri 3 škatulkách zaslanka franco..

CHYRNIK.

Kráľove vinice. Dľa zprávy, ktorá došla k ministertvu orby, ľadovec zničil aj polovicu kráľovskej vinice v obci Tarcal na Hegyalji. O zkaze vinohradu jeho veličenstvo upovedomili.

Drahá ruža. Z Londýna sdeľujú, že marlborougské knieža po tieto dni s jednou mladou dárou prechádzal sa v jednej londýnskej zahrade. Počas prechádzky dáma odrazu zastala pred jedným ružovým krikom a nadšene ukazovala jednu ružu na ňom, ktorej krásna barva ju takrečeno do vytrženia priviedla. Knieža naskutku priskočil ku ružovému kriku, odtrhol ružu a dal ju dáme. Ale aké veľké bolo jeho prekvapenie, keď na druhý deň dostal účet od zahradníka. Zahradník za ružu pýtal 3750 korún. Knieža odoprel platenie, lebo si myslel, že ak zo záležitosti povstane pravota, tak súd cenu ruže iste zníži. Ale sa knieža veru sklamal. Pravotu prebral, lebo zahradník vedel dokázať, že odlomená ruža bola taká zriedkavá a drahá, že k vypestovaniu toho kra zahradník potreboval desať rokov.

Zhorela fabrika. Z Rožňavy (stol gemerská) oznamujú, že v Plešivci v tamojšej dielni na drevené výrobky z posiaľ neznámej príčiny vypukol oheň a fabrika celkom zhorela. Rožňavských a vidieckých ohňohasičov telegraficky zavolali ku ohňu, ale títo už nič nemohli oratovať. Škoda činí viac stotisíc korún.

Náhla smrť. Z Detvy (stolica zvolenská) sdeľujú, že náčelník železničnej stanice Krivány-Gyetva, Eugen Lagler minulý týždeň na porážku srdca nanáhle zomrel. Oplakáva ho vdova a dve dietky. Zosnulý mal 49 rokov.

Liek proti týfusu. Z Paríza oznamujú, že profesor Vincent na zasadnutí lekárskej akademie oznámil, že vynášiel materu na zaštepnenie proti týfusu.

Nešťastie vojakov. V obci Jablanica (stol. Krassó-Szörény) pri tamojšom povdňou porúchanom moste pracovali pioníri, pri čom sa zlomily hrady a troch pionírov nebezpečne poranily. Ranených vojakov zaviezli do kúpeľov Herkulesových.

Kliatba hlavnej výhry. Z Beregszászu sdeľujú, že tamojší obcodník Izidor Winkler pri losovaní Peštianskej vlasteneckej sporiteľne vlni v októbri vyhral 600.000 korún. Toto nečakané šťastie nervy aj ináč slabého človeka natolko rozčulilo, že zošalel a minulý týždeň ho dovezli do Schwartzzerovho ústavu v Budapešti.

DOPISY.

Z Čermán (Nitr. stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Vysokoctený Pán Redaktor!

Prosím o uverejnenie tohoto dopisu v našom milom «Kreštane».

Mnohí z našich Nemcov špatne sa držali; pred voľbou strebali a potom na liberála hlasovali. Slovák sa len jeden spotvoril na liberála. Je to haňba pre nás kreštanov, že my ľudáci sme nemohli ani ľedneho žida pritiahnuť, a zpomedi nás toľkí šli so židmi. Ešte aj zverolekár Nemeč Hermann Hayer vychvaloval u nás tú darebnú liberálnu stčanu. Zvedaví sme, kedy bol tento pán poslednykrát v kostole a pri sv. spovedi? Pán Boh ho došť navštevuje, žalúdok má jako pavučina. Rohľingovci, Luttmerdingovci, Bürgerovci, Steltenpohľovci, Koldovci, Nieburovci atď., to sú chlapeci kreštanského smýšľania, nie za desiatku, ale ani za tisícku by sa žiaden nepredal. Nech ich Boh kreštanov živí a požehnáva. Tito neranili srdce duchovného otca a nezašpinili poctivú zástavu ľudovej strany.

S Bohom

Jakubička.

* * *

Závada (Nitr. stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Otený Pán Redaktor!

Prosím o uverejnenie tohoto dopisu v našom «Kreštane.»

Haňbime sa, že náš krivý a šmatľavý administrátor, moravec Vozák na tú darebnú stranu kortešoval a hlasoval. Nas poriadnych ľudákov došť tu bolo, ale keď nás zo všetkých strán nahovárali, mnohí sa spotvorili na darebných liberáľov a len traja sme vytrvali až do konca.

Máme slúbený liberálny organ do kostola. Moje srdce vždy bude plakať, kedykoľvek budem hlas jeho slyšať. V žalúdku máme aj žida Spitzera, ktorý vyvreskoval pri voľbe na ľudákov sľa na psov. Pán Spitzer doposiaľ ste mali nejednu ľudovú pravotu; a vy ste sa nám pri voľbe surovosťou odplácal! Rovno vám poviem čo prepíatemu liberáľovi že len sebe ste jamu kopal, pred sebou strom rúbal, uvidíte v písárni svojej, že pravdu mlúvim. Naša rozhorčenosť je veľká proti vám.

Závan.

Nech vám slúži na známosť,

že prott nácthe, zachrypnutiu a zašľajmovaniu zvlášte vitečný liek je Fellerov Elsaftuid. Ktokoľvek trpi na boľenie pŕs a hrdla liek tento utišuje kašľ a občerstvuje trpiaceho. Tucet na prábu 5 korún, dva tucty 8 kor. 60 hal. posíela franko lekárnik Feller Stubica, Kostolná-ľlica č. 18. (záhr. stol.)

Pochválen Pán Ježíš Kristus!
Velactený Pán Redaktor!

Tornok (Nitr. stol.)

Prosím o uverejnenie týchto riadkov v našom «Kresfane».

Liberáli nášho okresu sa haňbia, že tak špatne buchli a tak krásne vyhral milý ľudák Dežko Horváth, ktorý už piaty raz je vyvolený za poslanca s ľudovým programom. Znamenitou statočnosťou vyniká náš vrele milovaný hlavný slúžny, Karol Thúrőczy, syn bývalého hlavného župana a terajšieho nitrianskeho ablegáta Vilhelma Thúrőczy. On važiak si zákon, ktorý zakazuje notárom kortesoovať a pred očima majúci prisahu notárov, ktorú skladajú pri vstupovaní do úradu, že všetky zákony zachovajú: nedovolil im, aby kortesoovaním rušili zákon a svoju úradnú prisahu. Ba čo viac, aby aj dobrý príklad dal, ako sa má chovať poriadny kresťan katolík, on sám nehlasoval na Benedeka liberála, lež na poriadneho ľudáka Dezidera Horváth, Pán Karol Thúrőczy je celý muž, akého treba ľavať. Boh ho živ, Boh ho žehnaj, Boh ho povyš, aby bol jednú hlavou našej stolice. Filberger, Markovič, Abaffy, Fridecky, Szabó, Rákóczy, Czocher, čože cítite v srdci, keď si pomyslíte na utešenú šlachetnosť pána Thúrőczyho.

Ján Bielek.

Púť do Lourdes-u. Pri protektoráte a osobnom súčastnení sa osvieteného pána biskupa Kohl a s povolením najdostojnejšej vrchnosti cirkevnej, prevelebný pán Alexander Gaibl, opát-kanonik (Pozsony, Káptalan-utca 3.) s odchodom 26. júla b. r. vede púť do Lourdesu cez Švajciarsko a Francúzsko, pri návrate cez Maria Einsiedel. Ceny cesty sú: I. trieda 520 kor., II. tr. 400 kor. III. tr. 250 korún. Hlásit sa možno u prevelebného pána opáta kanonika Alexandra Gaibla do 25. tohoto mesiaca, tamže k dostaniu sú aj cestovné programy, prihlasy prijímajú sa len v obmedzenom počte.

Za najlepší liek domáci odporúčajú už od mnoho rokov s veľkým úspechom potrebovaný Fellerov Elsafluid, ktorý proti lámke, pakostnici, pichaniu, lúpaniu, bolesťam nôh, zubov atď. známy je ako najistejší liek domáci. Padelanin ale treba sa chrániť a objednať 12 malých alebo 6 duplovaných flášiek za 5 korún franko u V. Eugena Feller Štubica, Kostolná ulica č. 18. (stol. Záhreb).

Odkazy redakcie.

J. K. Sz. Vutorok do 4. hod. popoludní nič neprišlo.

F. K. K. Čo robíš s tým listom? Takým nápadom vystavení sme všetci. Veď ani Pán Boh nevie každému urobiť po vôli. Najlepšie je čakať, kým sa zburéná krv utiší.

J. V. D. Uverejní sa to. Majte len trpezlivosť. Keby sme všetko na raz mali uverejniť, museli by sme každý deň jedno číslo vydávať. To ale neide teraz, keď u vás na Čaci nové nohavice rozdávať liberáli.

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 2. júla.

Úradne značené ceny za 100 kilogramov. **Pšenica:** tiská K 20.30—21.30, stolnobelohradská K 10.20—21.00, peštianska K 19.90—21.10, banátska K 20.30—21.65. — **Raž:** prvotriedna K 14.30—15.20, druhotriedna K 14.00 do 14.30. — **Jačmeň:** prvotriedny K 12.50—12.60, druhotriedny K 11.90—12.40. — **Proso:** K —, do —. — **Ovos:** prvotriedny K 14.30—15.20, druhotriedny K 13.70—14.10. — **Kukurica:** K 10.95—11.15 **Repica:** K —. —. —.

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	17.80	17.40	71.00	16.60	20.60	201.0	16.20
			č.	7	7 ¹ / ₂	8	
			K	13.40	11.40	6.40	

Za 50 kilogramov i s vrecom.

Drobné otruby: K 8.15, hrubé K 9.00.

Strova: Fazuľa obyčajná biela K 90.50—20.50 fazuľa strakavá K 14.00—14.75. — **Hrach:** nelúpaný čistý K 26.00—28.00, lúpaný K 46.00—54.00. — **Šošovica:** čistá K 22.00—26.00. — **Konopné semä:** K 20.00 do 21.00. — **Mak:** K 58.00—60.00. — **Rasca (kmin) Kor.** 107.00—108.—. Všetko po 100 kilogr.

Sviňská masť: budapeštianska K 182.00—183.00 vidiecka K 000.00—000.00.

Datelinové semä: Červená datelina K 86.00—94.00, lucerna jasnozrná K —. —. — za 100 kg

Lekvár: srbský K —. —. — bosenský K —. —. — po 50 kilogr.

Koloniálny tovar: Cukor v klobúkoch K 89.00 do 90.00, kockový K 91.50—92.50, žltý K —. —. — za 100 kilogr.

Petrolej: Fiumánsky krištálový K 35.50, fiumánsky White-Star (***) K 29.50 za 100 kilogr. so sušom.

Spiritus: Rafinovaný odanený vo veľkom 180.00 do 180.00. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden baril 50.50—51.00.

Čisto lenové bielené plachty na postel bez sošivky

Bavlnené a lenové ostatky.

150 cm. široké čisto lenové plachty na postel 225 cm. dlhé 15 kusov ... K 2.70

150 cm. široké hrubo farveného platna 225 cm. dĺžky K 3.30

najmenšia oddávka poltueta.

1 tučet kuchýňských damast uterákov, svetlých alebo bielych 20/100 ... K 6.50

1 tučet bielych battist ručníkov 45/45 ... K 2.—, 3.—, 5.50

1 kávové náčinie v rozličných farbách alebo biele pre 6 osôb ... K 7.—

1 bal fajnových bielych košiel pre pánov 23-88 cm. K 19.—

40 m. pôvodne farbistých ostatkov.

V dĺžkach 3—15 metrov, posteľné náčinie, oxford, látky k sätám, svetlôtaky, šifony, prísety atď. ... K 18.—

Rozposela s poštovou dobierkou

ANTON MARSCHIK kadlec
Giesshübel číslo 55. pri Neustadt n/M.

Početné listovné uznania a výrazy najlepšie slokazy sú o správnej výsluže a trvácnosti mojeho tovaru.

Rušeň!

!!! S 18 prvými vyznačeniami !!!

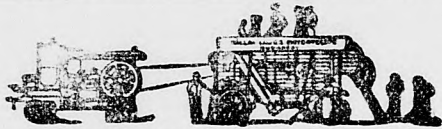
Ludvik Kállai motor dielňa

Budapest, VI., Gyár-utca 28. szám.

Odporuča najvrelj Ludvika Kállai

elektrické benzinlokomobil strojekumlatbe

s dvojím vystrojením ku čisteniu.

!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!**!!! Jedina novota !!!****!!! Najjednoduchší a najekónaljši mlátebný stroj príjemnosti !!!**

Bez strojníka ľahko k vedeniu bár ktorým gázdom aj medzi domami slamou krytými.

Osobitná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako:

parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mlateniu a ku siatiu atd.

Ludvika Kállai ktoré sa v našej vlasti

najlepšie podarili.

Cenník s obrazmi na žiadosť zdarma a franko.

Rušeň!**Oznamy prijíma****administrácia****„Kreštan“**

Budapest,

Szentkirályi-u. 28.

Ochrana zdravia je v každej domácnosti nevyhnutne potrebný pôvodný

Slanovinový lieh sily

K dostaniu je všade vo fľaškách po 40 hal. 1 a 2 korunách. Prijat' treba len povodný slanovinový lieh sily.

Najlepší český prameň k objednaníu.

Lacne perie na postel!

1 kg. sivé drápané 2 K, ľedšie 2 K 40 h.; polbiele 2 K 80 h.; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg. veľmi fajne, ako snah biele, drápané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. paperie, sivé 6 K, 7 K.; biele fajnové 10 K.; naj-fajnejšie paperie z prs 12 K. — Pri oblednaní 5 kg. franko. —

Kotové postela z hustej tkany červeneho, modreho, bieleho alebo žitého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá 16 cm. široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 58 cm široký, naplnený novým, sivým, veľmi trvácim perím 16 K, polpaperie 20 K; paperie 24 K; jednotlivé periny 10 K, 12 K, 4 K, 16 K; podhlavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Vývoz s postovom lobierkou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolené. Za nezodpovedné návrat peňazi. **S. Benisch v Deschenitz** číslo 926. Böhmerwald. Cenniky franko zdarma.

Kto žiada požičku?

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kis-birtokosok Országos Földhitelintézet» Budapest, V., Géza-u. 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú ako aj veľkú požičku, preto aby boio spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho ťarách. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. Požičky sa dávajú do polovice hodnoty majetku. Keď dlžník poriadne plati, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárstedy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť. Pri parcellovaní na pomoci je v každom ohlade. Ústav na jednoduchý list bár komu ochotne odpoveda.

Ktorá kosa je najlepšia?

pýta sa mnohé kosa probujúci a mnohokrát hospodár. Na toto odpovedáme dla nášho presvedčenia: najlepšia kosa na svete je

General Dewett kanonovej ocele kosa

Ktora sa shotovuje zo zlatnej kanonovej ocele z miešanim najslachetnejšieh kovov zloženej a odborne umeleckým spôsobom dvojnásobne stúženej, tak še vlastnosť vytrvalost jej nachodi sa na tom najvyššom stupni a premáha avetko možné tohoto odboru.

Spôsob dorábamia kôs tohoto odboru je tajomstvom fabriky, následkom čoho ľahkosť, trvácnosť a ostrosť takejto kosa sú počudovania hodné.

Atresa Pánu Pavlovi Sohr Szill 13. číslo (Stol. Somogy.)

kam všetkým na general Dewett kosa pořádnóm dopisovaním a objednaním treba sa obrátiť. — Pri objednaní 5 kusov kôs počtové útraby plati fabrika. Pri objednaní 10 kusov plati počtové úraty a pripojuje jednu kosa na pridavok zdarma. — Za každú kanonovej ocele kosa prejma sa dobrostanie, nezodpovedná kosa vymieňa sa

dobrou kosou kanonovej ocele (zskusenosti ale vieme, že medzi tisíc kosami jedna je nie zlá).

General Dewett kosou kanonovej ocele na 250—300 krokov može sa ko-íť po jednom ostrení, jedno kuvanie dostatočné je na viacej dni.

General Dewett kosa, kanonovej ocele, zasiela sa ku ruce chlapa sostavená nakuvaná a vyprobovaná.

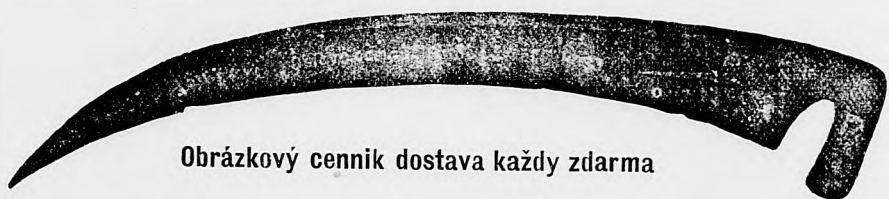
Pri Gneral Dewett kose z kanonovej ocele odberateľ nemá žiadného risika bo nezodpovedná kosa zamení sa za dobrú.

Preto nech nikto kosa od nikoho neobjednáva a nekupuje, kým neurobil probu s kosou General Dewett z kanonovej ocele A sme o tom presredčeni, že kto ráz robil s takouto kosou inéj kosa nikdy do ruky nevezme.

Sbieratelia objednavateľov maju zvláštne vyhody. — Hárky k sbieraniu odberateľov a iné tlačivo su pre bár kobo na pohotove Cenník nech si každý na dopisnícke pyta. Ceny Gnerále Dewett kôs z kanonovej ocele:

60	65	70	75	80	85	90	95	100	110 cm.
90 kr.	95 kr.	1 zl.	1 zl. 05 kr.	1 zl. 10 kr.	1 zl. 25 kr.	1 zl. 20 kr.	1 zl. 25 kr.	1 zl. 30 kr.	1 zl. 50 kr.

Dávame nákovie, striebro ocelova nákova a kladivko pár za 85 kr. Amerikánska osielka, ku Dewett kose najlepšia 20 kr. Zvláštna Novota: Privilegovaná užva na kosa 1 kus 20 kr., 10 kusov 1 zl. 50 kr. Britva diamantovej ocele so zarukou pát rokov 1 zl. 5 kr. pekná schránka britvy darmo.

Obrázkový cenník dostava každý zdarma